

उदयास्तमनज्ञो हिनत्स्थितिलयकारणं ब्रह्मतज्ज्ञानशोचति न कांक्षति मिथ्याभूते जगति प्रियस्य सुखस्याभावात्तद्वियोगजः शोको वातदिच्छावातस्य न जायत इत्यर्थः प्रारब्धकर्मे पस्थापितं सुखदुःखाद्यपि
 रिहार्यमित्याह सुखमिति ॥ १५ ॥ तपसा ज्ञानेन महद्ब्रह्म ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ काले दानकाले ॥ २१ ॥ अनायासे श्रेयसपरिहारं निर्देति सुखं परामोक्षाख्यां ॥ २२ ॥ दांतः जितेन्द्रि
 उदयास्तमनज्ञो हिनत्स्थितिलयशोचति ॥ सुखमापतितं सेवेदुःखमापतितं वहेत् ॥ १५ ॥ कालप्राप्तमुपासीत सस्यानामिव कर्षकः ॥ तपसो हि परं नास्ति तप
 सा विदते महत् ॥ १६ ॥ नासाध्यं तपसः किंचिदिति बुद्ध्या स्वभारत ॥ सत्यमार्जवमक्रोधः संविभागो दमः शमः ॥ १७ ॥ अनसूयाऽविहिंसा च शौचमिन्द्रियसं
 क्रियते कर्म तत्परत्रोपयुज्यते ॥ तस्माच्छरीरं युजितं तपसा नियमेन च ॥ २० ॥ यथाशक्ति प्रयच्छेत्तसंपूज्याभिप्रणम्य च ॥ काले प्राप्ते च हृष्टाभाराजन्विगतम
 त्सरः ॥ २१ ॥ सत्यवादी लभेतायुरनायासमथार्जवं ॥ अक्रोधनो न सूर्यश्च निर्द्वितिलभते परं ॥ २२ ॥ दांतः शमपरः शश्वत्परिक्लेशं न विंदति ॥ न च तप्यति दांता
 त्मा हृष्टा परगतां श्रियं ॥ २३ ॥ संविभक्ता च दाता च भोगवान्सुखवान्नरः ॥ भवत्यहिंसकश्चैव परमार्थो ग्यमभुते ॥ २४ ॥ मान्यमानयिता जन्मकुले महति विंद
 ति ॥ व्यसनैर्न तु संयोगं प्राप्नोति विजितेन्द्रियः ॥ २५ ॥ शुभानुशयबुद्धिर्हि संयुक्तः कालधर्मणा ॥ प्रादुर्भवति तद्योगात्कल्याणमतिरेव सः ॥ २६ ॥ युधिष्ठिर
 उवाच भगवान् दानधर्माणां तपसो वामहामुने ॥ किंस्विद्बहुगुणं प्रेत्य किं वा दुष्करमुच्यते ॥ २७ ॥ व्यास उवाच दानान्न दुष्करं तात पृथिव्यामस्ति किं
 चन ॥ अर्थे च महती तृष्णा स च दुःखेन लभ्यते ॥ २८ ॥ परित्यज्य प्रिया न्याणान् धनार्थं हि महामते ॥ प्रविशंति न रावीराः समुद्रमटवीं तथा ॥ २९ ॥ कृषिगोरक्ष्य
 मित्येके प्रतिपद्यंति मानवाः ॥ पुरुषाः प्रप्यतामेके निर्गच्छंति धनार्थिनः ॥ ३० ॥ तस्माद्दुःखार्जितस्यैव परित्यागः सुदुष्करः ॥ न दुष्करतरं दानात्तस्माद्दानं मतं म
 म ॥ ३१ ॥ विशेषस्त्वन्नविज्ञेयो न्यायेनोपाजितं धनं ॥ पात्रे काले च देशे च साधुभ्यः प्रतिपादयेत् ॥ ३२ ॥ अन्यायात्समुपात्तेन दानधर्मो धिनेन यः ॥ क्रियते न स
 कर्तारं न्नायते महतो भयात् ॥ ३३ ॥ पात्रे दानं स्वल्पमपि काले दत्तं युधिष्ठिर ॥ मनसा हि विशुद्धेन प्रेत्यानंतफलं स्मृतं ॥ ३४ ॥

यः दांतत्वं प्रतिपत्तिर्योग्यतामापादित आत्मानो यस्य जितचित्त इत्यर्थः ॥ २३ ॥ संविभक्ता अन्नादेर्विभागकर्त्ता दाता धनादेः ॥ २४ ॥ इन्द्रियजयफलमाह मान्येति व्यसनैः क्षीमवयूताद्यैः ॥ २५ ॥ शु
 भमेवानुशेते शुभपक्षपातिनी बुद्धिर्यस्य कालधर्मेण मरणेन तद्योगात् शुभानुशययोगात् सकल्याणमतिरेव प्रादुर्भवति जायते ॥ २६ ॥ दानजानां धर्माणां तपसः कायक्लेशकृतस्य कृच्छ्रादेः एतयोर्मध्ये प्रेत्य
 नृत्वा किं बहुगुणं किं फलं केनैवैष्टमितीत्यर्थः ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥